

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH w Harcerskiej Bazie Obozowej w Niesulicach

Preambuła

Związek Harcerstwa Polskiego wspiera wychowanie dzieci i młodzieży w procesie edukacji nieformalnej, w której są one pod opieką odpowiedzialnych, entuzjastycznych i odważnych wychowawców.

Działania, które podejmuje ZHP, mają gwarantować zuchom, harcerzom, harcerzom starszym oraz wędrownikom należyłą opiekę i bezpieczeństwo - w takich warunkach powinniśmy realizować naszą misję.

Wszyscy dorośli zrzeszeni w ZHP muszą tworzyć bezpieczne środowisko działania - dla dzieci i młodzieży należących do organizacji, a także dla siebie nawzajem. Muszą zarówno podejmować działania profilaktyczne, jak i reagować, jeśli pojawią się podejrzenia, że mogło dojść do krzywdzenia. Uważamy, że każdy, kto jest świadkiem przemocy, ma obowiązek zareagować.

Mając na uwadze powyższe założenia, a także wytyczne Organizacji Narodów Zjednoczonych w zakresie biznesu i praw człowieka, uznajemy istotną rolę biznesu w zapewnieniu poszanowania praw dzieci, w szczególności prawa do ochrony ich godności i wolności od wszelkich form krzywdzenia.

Harcerska Baza Obozowa w Niesulicach przyjmuje niniejszy dokument jako wzór zasad i procedur w przypadku podejrzenia, że dziecku, które przebywa w naszym obiekcie, dzieje się krzywda oraz zapobiegania takim zagrożeniom. Politykę ochrony dzieci w naszym obiekcie będziemy realizować poprzez niniejsze zasady.

- **Harcerska Baza Obozowa w Niesulicach** prowadzi swoją działalność operacyjną z najwyższym poszanowaniem praw człowieka, w szczególności praw dzieci jako osób szczególnie wrażliwych na krzywdzenie.
- **Harcerska Baza Obozowa w Niesulicach**, prowadząc swoją działalność w ramach Związku Harcerstwa Polskiego, uznaje swoją rolę w prowadzeniu biznesu społecznie odpowiedzialnego i promowaniu pożądanych postaw społecznych.
- **Harcerska Baza Obozowa w Niesulicach** w szczególności podkreśla istotność prawnego i społecznego obowiązku zawiadamiania organów ścigania o każdym przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę dzieci i zobowiązuje się szkolić swój personel w tym zakresie.
- **Harcerska Baza Obozowa w Niesulicach** zobowiązuje się edukować personel na temat okoliczności wskazujących, że dziecko przebywające w obiekcie może być krzywdzone oraz w zakresie sposobów szybkiego i odpowiedniego reagowania na takie sytuacje.

Jedną z form skutecznego zapobiegania krzywdzeniu dzieci jest identyfikacja dziecka przebywającego w obiekcie i jego/jej relacji w stosunku do osoby dorosłej, z którą przebywa w obiekcie. Personel podejmuje wszelkie możliwe kroki zmierzające do przeprowadzenia identyfikacji dziecka i jego relacji z osobą dorosłą, z którą znajduje się w obiekcie.

Podstawowe pojęcia

Na potrzeby tego dokumentu zostało doprecyzowane znaczenie poniższych pojęć:

1. Dziecko to każda osoba poniżej 18 roku życia.
2. Obca osoba dorosła to każdy człowiek powyżej 18 roku życia, który nie jest dla dziecka jego rodzicem lub opiekunem prawnym.
3. Krzywdzenie dziecka oznacza popełnienie na jego szkodę przestępstwa.

4. Przepęstwo na szkodę dziecka – na szkodę dzieci mogą być popełnione wszystkie przepęstwa, jakie mogą być popełnione przeciwko osobom dorosłym, a dodatkowo przepęstwa, które mogą być popełnione wyłącznie przeciwko dzieciom (np. Wykorzystywanie seksualne z art. 200 kodeku karnego). Z uwagi na specyfikę obiektów turystycznych, w których łatwo można uzyskać możliwość odosobnienia, przepęstwami, do których najczęściej może dojść na ich terenie będą przepęstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, w szczególności zgwałcenie (art. 197 kodeksu karnego), seksualne wykorzystanie niepoczytalności i bezradności (art. 198 kk), seksualne wykorzystanie zależności lub krytycznego położenia (art. 199 kk), seksualne wykorzystanie osoby poniżej 15 roku życia (art. 200 kk), grooming (uwiedzenie małegoletniego za pomocą środków porozumiewania się na odległość - art. 200a kk).
5. Pracownikiem zatrudnionym do pracy z dziećmi, którego należy sprawdzić w Rejestrze Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym i uzyskać zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego, jest każda osoba przyjęta do wykonywania tego typu obowiązków, w tym osoba zatrudniona w oparciu o umowę cywilnoprawną, praktykant, stażysta i wolontariusz, niezależnie od obywatelstwa i wieku tej osoby.
6. Zakres obowiązków, które wymagają dokonania sprawdzenia w rejestrach, określa Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przepępczością na tle seksualnym (Dz. U. Poz. 862 i 1948) i są to zadania związane z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małegoletnich, lub z opieką nad nimi

Zatrudnianie pracowników obiektu

1. Wszystkie osoby pracujące z dziećmi muszą być dla nich bezpieczne, co oznacza m.in., że ich historia zatrudnienia powinna wskazywać, że nie skrzywdziły w przeszłości żadnego dziecka.
2. Każdą osobę zatrudnianą przez **Harcerską Bazę Obozową w Niesulicach** do prac związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małegoletnich, lub z opieką nad nimi należy obowiązkowo sprawdzić w Rejestrze Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym oraz uzyskać oświadczenie tej osoby o nie figurowaniu w Krajowym Rejestrze Karnym. Szczegółowe informacje na temat procedur z tym związanych znajdują się na stronie pomoc.zhp.pl.
3. Wszyscy pracownicy zatrudnieni w obiekcie powinni złożyć oświadczenie o braku karalności i o nietoczeniu się wobec nich postępowań o czyny przeciwko dzieciom – Załącznik nr 4. Oświadczenie powinny złożyć także te osoby, którym nie są powierzone bezpośrednio zadania związane z pracą z małegoletnimi, ale mogą mieć z nimi kontakt w trakcie wykonywania innych obowiązków (np. pracownicy kuchni, pracownicy techniczni).
4. Zaświadczenia uzyskane z rejestrów oraz oświadczenia składane przez pracowników powinny być przechowywane w ich aktach osobowych.

Kodeks Dobrych Zachowań

Pracownicy obiektu, będącego częścią Chorągwi Dolnośląskiej Związku Harcerstwa Polskiego, powinni przestrzegać tych samych zasad dobrego zachowania względem obiektu, co pozostałe osoby zrzeszone w organizacji. Kodeks Dobrych Zachowań to wzór zasad, opisujących relacje między dorosłym – wychowawcą, a nieletnimi – wychowankami. Zasady te powinny obowiązywać wszystkich pracowników obiektu.

- Dbaj o swoje granice. Gdy są naruszane, bądź asertywny i sprzeciwiaj się temu głośno, acz kulturalnie.
- Dbaj o swoją higienę fizyczną i psychiczną.
- Bądź uważny na siebie i innych. Pamiętaj, że tworzenie bezpiecznego środowiska jest Twoją odpowiedzialnością.
- Nie bądź obojętny na krzywdę - brak Twojej reakcji oznacza przyzwolenie.
- Szanuj prawa osobiste, wrażliwość, granice i prywatność innych ludzi.
- Traktuj każdego z godnością i szacunkiem, niezależnie od tego, jak się od Ciebie różni.
- Wystrzegaj się uprzedzeń, nie dyskryminuj.
- Wszystkie podejrzenia i oskarżenia traktuj poufnie i bezstronnie. O winie lub jej braku niech zdecydują odpowiednie zespoły i służby.
- Traktuj wszystkie zarzuty i obawy dotyczące nadużyć bardzo poważnie i natychmiast reaguj w celu podjęcia odpowiednich działań zgodnie z procedurami.
- Bądź otwarty na rozmowę na trudne tematy. Pamiętaj, że ludzie, zwłaszcza dzieci i młodzież, mogą mieć obawy przed taką rozmową - bądź więc cierpliwy i wyrozumiały.
- Pamiętaj, że ktoś inny może mylnie interpretować Twoje działanie lub słowa, niezależnie od Twoich intencji bądź rodzaju Waszej relacji. Bierz odpowiedzialność za swoje słowa i czyny.
- Pamiętaj, że Twoje słowa mogą zranić. Używaj odpowiedniego i kulturalnego języka: dzwoniąc, pisząc, wysyłając wiadomości e-mail oraz komunikując się w Internecie itd.
- Nigdy nie pozostawaj sam na sam z dzieckiem w odosobnionym miejscu. Jeżeli potrzebujesz porozmawiać na osobności, wybierz miejsce widoczne przez osoby trzecie.
- Nie faworyzuj żadnego z dzieci, będących pod Twoją opieką.
- Nie pozwalaj na relacje romantyczne i seksualne między Tobą a podopiecznym, zwłaszcza nieletnim. Nie naruszaj relacji wychowawca-wychowanek.
- Jeżeli jesteś w stałym związku z inną osobą z kadry obiektu, bądźcie powściągliwi w okazywaniu sobie uczuć i czułości w obecności dzieci. Bądźcie profesjonalni.
- Nie inicjuj sytuacji kontaktu fizycznego z dzieckiem (m.in. siadanie na kolanach, uściski, głaskanie, przytulanie). W przypadku, kiedy dziecko będące pod Twoją opieką tego potrzebuje (ból, tęsknota za domem, strach) nie czyn tego na osobności. Zapytaj o zgodę.
- Nie wykorzystuj swojej pozycji, zależności i przewagi w relacji z innymi osobami.
- Nie prowokuj dzieci do rozmów na tematy intymne, szczególnie te związane z seksualnością. Nie pozwalaj sobie, innym dorosłym ani dzieciom będącym pod Twoją opieką na seksualne lub dyskryminujące żarty, komentarze lub piosenki. Nie proponuj i nie prowokuj zabaw wymuszających zbytnią bliskość fizyczną.
- Nie proponuj dzieciom substancji szkodliwych: alkoholu, wyrobów tytoniowych, substancji odurzających czy nielegalnych. Reaguj, jeżeli ktoś inny proponuje takie substancje.
- Nie inicjuj naruszania prywatności między Tobą a dzieckiem. W trakcie wyjazdów zadbaj, by kadra i wychowankowie mieli oddzielne sypialnie oraz w innym czasie korzystali z przestrzeni sanitarnych.
- Nie inicjuj zacieśniania więzi z dzieckiem na stopie prywatnej, zarówno w bezpośrednim kontakcie, jak i telefonicznie czy w Internecie. Unikaj prywatnych odwiedzin czy używania Twoich prywatnych rzeczy.
- Pamiętaj, że wychowujesz przez osobisty przykład. Zasady, które ustalasz dla innych, obowiązują również Ciebie.
- Kontroluj swoje emocje. Nie pozwalaj sobie na sytuacje, gdy one wezmą górę nad Tobą.

Edukowanie i informowanie

1. Obiekt w widocznym miejscu wywiesza informację o obowiązujących w nim Standardach Ochrony Małoletnich oraz Polityce Ochrony Bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i dorosłych w ZHP. Informacja ta jest przedstawiona w sposób zrozumiały dla osób małoletnich.
2. Obiekt informuje gości indywidualnych o Standardach Ochrony Małoletnich obowiązujących na jego terenie.
3. Obiekt informuje grupy zorganizowane, nie będące częścią Związku Harcerstwa Polskiego, o Standardach Ochrony Małoletnich obowiązujących na jego terenie.
4. W przypadku grup zorganizowanych, gdzie organizatorem wypoczynku jest dowolna jednostka terenowa Związku Harcerstwa Polskiego, zastosowanie mają na równej mocy zarówno procedury ujęte w niniejszych standardach, jak i procedury przyjęte w Polityce ochrony bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i dorosłych w ZHP.
5. Informacja o obowiązujących w obiekcie Standardach Ochrony Małoletnich znajduje się na jego stronie internetowej.
6. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie personelu do przestrzegania zasad Standardów Ochrony Małoletnich jest kierownik danego obiektu.

Procedura w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka

1. Zawsze, kiedy jest to możliwe, należy dokonywać identyfikacji dziecka i jego/jej relacji z osobą dorosłą, z którą przebywa w obiekcie. Dotyczy to przede wszystkim pobytów gości indywidualnych na terenie danego obiektu.
2. W sytuacjach nietypowych i/lub podejrzanych, wskazujących na możliwe ryzyko krzywdzenia dziecka, identyfikacja jest obowiązkowo przeprowadzana przez pracownika recepcji. Przykłady sytuacji mogących budzić podejrzenia znajdują się w Załączniku nr 1. Dokonanie identyfikacji możliwe jest także w przypadku zauważenia niepokojących zachowań w ramach pobytu grup zorganizowanych na terenie obiektu.
3. Aby dokonać identyfikacji dziecka i jego/jej relacji w stosunku do osoby, z którą przebywa w obiekcie, należy:
 - a. Zapytać o tożsamość dziecka oraz o relację dziecka w stosunku do osoby, z którą przybyło do obiektu lub w nim przebywa. W tym celu można poprosić o dokument tożsamości dziecka lub inny dokument potwierdzający, że osoba dorosła ma prawo do sprawowania opieki nad dzieckiem w obiekcie. Wykaz przykładowych dokumentów został wskazany w przypisie poniżej. W przypadku braku dokumentu tożsamości można poprosić o podanie danych dziecka (imię, nazwisko, adres, numer PESEL). Uzyskanych danych nie należy zapisywać, aby nie utrwałać danych osobowych. Ich weryfikacja ma na celu wyłącznie uprawdopodobnienie relacji.
 - b. W przypadku braku dokumentów wskazujących na pokrewieństwo dziecka i osoby dorosłej należy zapytać o tę relację osobę dorosłą oraz **dziecko**. Przykładowy schemat rozmowy z dorosłym i dzieckiem znajduje się w Załączniku nr 2.
 - c. Jeżeli osoba dorosła nie jest rodzicem lub opiekunem prawnym dziecka, należy zapytać, czy posiada dokument świadczący o zgodzie rodziców na wspólny wyjazd osoby dorosłej z dzieckiem (np. pisemne oświadczenie, kartę kwalifikacyjną obozu).
 - d. Jeżeli osoba dorosła nie posiada dokumentu zgody rodziców, należy poprosić o numer telefonu wyżej wymienionych, aby zadzwonić i potwierdzić przebywanie dziecka w obiekcie z obcą osobą dorosłą za wiedzą i zgodą rodziców/opiekunów prawnych.
4. W przypadku oporu ze strony osoby dorosłej co do okazania dokumentu dziecka i/lub wskazania relacji należy wyjaśnić, że procedura służy zapewnieniu dzieciom korzystającym z **Harcerskiej Bazy Obozowej w Niesulicach** bezpieczeństwa i została opracowana w oparciu o przepisy polskiego prawa.
5. Po wyjaśnieniu sprawy w sposób pozytywny należy podziękować za czas poświęcony na upewnienie się, że dziecko jest pod dobrą opieką i jeszcze raz podkreślić, że procedura ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom.

6. W przypadku gdy rozmowa nie rozwieje wątpliwości dotyczących podejrzenia wobec dorosłego i jego intencji skrzywdzenia dziecka, należy dyskretnie powiadomić przełożonego i – jeśli obiekt ich posiada - pracowników ochrony (o ile są w tym czasie na terenie obiektu). Aby nie wzbudzać podejrzeń, można np. powołać się na konieczność skorzystania ze sprzętów na tyłach recepcji, prosząc osobę dorosłą, aby poczekała wraz z dzieckiem w holu, restauracji lub innym miejscu.
7. Od momentu kiedy pojawiły się pierwsze wątpliwości, zarówno dziecko, jak i osoba dorosła powinni być pod stałą obserwacją personelu i nie zostawać sami.
8. Przełożony, który został powiadomiony o sytuacji, podejmuje decyzję o zawiadomieniu policji lub w razie wątpliwości przejmuje rozmowę z podejrzaną osobą dorosłą w celu uzyskania dalszych wyjaśnień.
9. W przypadku gdy rozmowa potwierdzi przekonanie o próbie lub popełnieniu przestępstwa na szkodę dziecka, przełożony zawiadamia o tym fakcie policję. Dalej stosuje się procedurę w przypadku okoliczności wskazujących na skrzywdzenie dziecka.
10. W przypadku gdy świadkami nietypowych i/lub podejrzanych sytuacji są pracownicy innych działów obiektu np. osoby sprzątające, obsługa pokoi, pracownicy baru, stołówki i restauracji, prowadzący zajęcia i animacje, pracownicy ochrony i in., powinni oni o tym niezwłocznie zawiadomić przełożonego, który zadecyduje o podjęciu odpowiednich działań.
11. W zależności od sytuacji i miejsca przełożony weryfikuje, na ile podejrzenie krzywdzenia dziecka jest zasadne. W tym celu dobiera odpowiednie środki prowadzące do wyjaśnienia sytuacji lub podejmuje decyzję o przeprowadzeniu interwencji i zawiadamia policję.
12. W przypadku wystąpienia wątpliwości, co do dalszych kroków postępowania, należy zgłosić sprawę przez formularz Zgłoszenia podejrzenia przekroczenia granic dostępny na stronie zhp.pl/sfh. Uruchomi to procedurę postępowania opisaną w Polityce ochrony bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i dorosłych w ZHP oraz pozwoli na skorzystanie ze wsparcia zespołu odpowiedzialnego za reakcje w przypadku wystąpienia podejrzenia przemocy w ramach działalności Związku Harcerstwa Polskiego.

Procedura w przypadku okoliczności wskazujących na skrzywdzenie dziecka

1. Mając uzasadnione podejrzenie, że dziecko przebywające w obiekcie jest krzywdzone, należy niezwłocznie zawiadomić policję, dzwoniąc pod numer 112 i opisując okoliczności zdarzenia. W zależności od dynamiki sytuacji i okoliczności, telefon wykonuje osoba, która jest bezpośrednim świadkiem zdarzenia (pracownik/przełożony). Jeśli zawiadamiającym jest pracownik, jednocześnie o zdarzeniu informuje swojego przełożonego.
2. Uzasadnione podejrzenie krzywdzenia dziecka występuje wtedy, gdy:
 - a. dziecko ujawniło pracownikowi obiektu fakt krzywdzenia,
 - b. pracownik zaobserwował krzywdzenie,
 - c. dziecko ma na sobie ślady krzywdzenia (np. zadrapania, zasinienia), a zapytane odpowiada niespójnie i/lub chaotycznie lub/i popada w zakłopotanie bądź występują inne okoliczności mogące wskazywać na krzywdzenie np. znalezienie materiałów pornograficznych z udziałem dzieci w pokoju osoby dorosłej.
3. W tej sytuacji należy uniemożliwić dziecku oraz osobie podejrzewanej o krzywdzenie dziecka oddalenie się z obiektu.
4. W uzasadnionych przypadkach można dokonać obywatelskiego zatrzymania osoby podejrzewanej. W takiej sytuacji, do czasu przybycia policji należy trzymać tę osobę pod nadzorem dwóch pracowników w osobnym pomieszczeniu z dala od widoku innych gości.
5. W każdym przypadku należy zadbać o bezpieczeństwo dziecka. Dziecko powinno przebywać pod opieką pracownika do czasu przyjazdu policji.
6. W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że doszło do popełnienia przestępstwa powiązane z kontaktem dziecka z materiałem biologicznym sprawcy (sperma, ślina, naskórek), należy w miarę możliwości nie dopuścić, aby dziecko myło się oraz jadło/piło do czasu przyjazdu policji.
7. Po odbiorze dziecka przez policję należy zabezpieczyć materiał z monitoringu (jeśli obiekt go posiada) oraz inne istotne dowody (np. dokumenty) dotyczące zdarzenia i na wniosek służb przekazać ich kopię listem poleconym lub osobiście prokuratorowi lub policji.
8. Po interwencji należy opisać zdarzenie w dzienniku zdarzeń lub innym dokumencie przeznaczonym do tego celu. Możliwe jest także sporządzenie notatki służbowej ze zdarzenia.

Ewaluacja standardów

1. Ewaluacja stosowania niniejszych standardów w obiekcie dokonywana jest przez kierownika obiektu nie rzadziej niż raz na dwa lata.
2. Ewaluacja powinna obejmować:
 - ocenę zgodności posiadanych standardów z przepisami prawa polskiego,
 - ocenę stopnia realizacji postulatów, zawartych w niniejszych standardach, zwłaszcza w zakresie weryfikacji osób pracujących w obiekcie,
 - ocenę działań podjętych w sytuacji podejrzenia krzywdzenia, w tym przede wszystkim sposób realizacji procedury.
3. Wnioski z przeprowadzonej ewaluacji powinny być zapisane oraz przekazane zarządowi właściwej jednostki Związku Harcerstwa Polskiego, pod którą podlega obiekt.

Przykładowy schemat rozmowy z dorosłym i z dzieckiem podczas identyfikacji

Podczas rozmowy z osobą dorosłą należy zachować spokój, być uprzejmym i cierpliwym. Na początku rozmowy warto poinformować osobę dorosłą, że w **Harcerskiej Bazie Obozowej w Niesulicach** obowiązują procedury ochrony dzieci i w związku z tym pracownik może zadać dodatkowe pytania w celu weryfikacji danych dziecka lub relacji łączącej go z dorosłym. Mogą zaistnieć sytuacje, w których osoba dorosła będzie czuła się niekomfortowo, wyrazi swój sprzeciw albo niezadowolenie. NIE MUSI to oznaczać, że jest ona potencjalnym przestępcą.

Przykład rozmowy z klientem:

«W naszym obiekcie obowiązują procedury ochrony dzieci, w związku z tym, w momencie rejestracji prosimy o przedstawienie dokumentów tożsamości wszystkich osób będących gośćmi. Czy dziecko ma przy sobie dokument tożsamości?» (legitymacja, paszport, inne).

Jeżeli dziecko nie posiada dokumentu lub po jego sprawdzeniu, nie ma pewności, że osoba dorosła jest prawnym opiekunem dziecka, możemy zadać poniższe pytania, które pomogą określić sytuację:

- Jak nazywa się dziecko, ile ma lat?
- Czy jest Pan/Pani prawnym opiekunem dziecka? lub Czy dziecko jest z Panem/ Panią spokrewnione? Czy ma Pan/Pani dokument uprawniający do sprawowania opieki nad dzieckiem?
- Czy ma Pan/Pani zaświadczenie od opiekunów dziecka, że przebywa ono pod Pana/Pani opieką?
- Czy ma Pan/Pani telefon do opiekunów dziecka, żebyśmy mogli to potwierdzić?
- W jakim celu podróżuje Pan/Pani z dzieckiem?

Przykładowa rozmowa z dzieckiem:

- Jak się nazywasz, ile masz lat? Gdzie mieszkasz?
- Kim jest osoba, z którą przyszedłeś/przebywasz/podróżujesz?
- Czy znacie się dobrze z tym Panem/Panią?
- Gdzie są twoi rodzice? Chcielibyśmy się z nimi skontaktować - czy masz do nich numer telefonu?

Jeżeli dorosły odpowiada za dziecko, informujemy, że chcemy porozmawiać z dzieckiem. Jeżeli dorosły utrudnia kontakt z dzieckiem, możemy podkreślić, że w sytuacji, kiedy niemożliwe jest ustalenie tożsamości dziecka, będziemy musieli zawiadomić policję.

Załącznik nr 1: Przykłady sytuacji mogących budzić podejrzenia lub wskazywać na krzywdzenie dziecka
UWAGA! Wystąpienie niektórych wskaźników nie oznacza automatycznie, że dochodzi do wykorzystywania małoletniego. Ważne jest, żeby zachować czujność i zwracać uwagę na sytuacje, które mogą wzbudzić niepokój. Sytuacją niepokojącą będzie również taka, w której relacja osoby dorosłej i dziecka nie wydaje się swobodna i opiekuńcza.

RECEPCJA

Gość indywidualny nie chce podać swoich danych osobowych ani danych dziecka.	Gość indywidualny sprawia wrażenie jakby nie chciał, żeby dziecko nawiązało kontakt z osobą pracującą w recepcji.
Gość indywidualny oświadcza, że nie ma dokumentów swoich i/lub dziecka; nie chce udzielić wyjaśnień.	Gość indywidualny, który melduje się z dzieckiem, zaprasza inne osoby, które nie są gośćmi obiektu (osoby takie mogą pojawiać się na krótki czas).
Gość indywidualny pojawia się w obiekcie z dzieckiem, z którym wcześniej nie meldował się w recepcji.	Gość zachowuje się wobec dziecka w sposób nacechowany seksualnie, a relacja między osobą dorosłą a dzieckiem nie wydaje się naturalna i opiekuńcza.
Podczas rejestracji dziecko wydaje się niespokojne, zestresowane czy zmuszone do przebywania w obiekcie z osobą dorosłą.	Dzieci sprzedają drobne przedmioty albo żebrzą pod obiektem.

STOŁÓWKA

Gość przychodzi do stołówki z dzieckiem, z którym nie był zameldowany w obiekcie.	Osoby z zewnątrz, niezameldowane w obiekcie, zdają się szukać klientów i coś im oferować (możliwe, że będą chciały pośredniczyć w przekazaniu kontaktów do dzieci).
Gość dopytuje się o usługi seksualne dla dorosłych, w tym z młodymi osobami (np. zastyszana rozmowa).	Nastolatki czekają przy stole na osobę dorosłą, która je odbiera i nie wydaje się ich rodzicem czy opiekunem (możliwe, że jest to klient, sutener albo handlarz ludźmi).
Dzieci, które wydają się być bez opieki, proszą o jedzenie, napoje czy pieniądze.	Wymiana gotówki pomiędzy osobą dorosłą a dzieckiem (wymiana może budzić podejrzenie przekazywania wynagrodzenia za usługi).
Dzieci wydają się niespokojne, zdenerwowane i unikają kontaktu wzrokowego.	Podczas pobytu osoba dorosła i dziecko nie przychodzą do stołówki na obiady.
Osoba dorosła zachowuje się w sposób nacechowany seksualnie wobec dziecka – nie jest to naturalna i opiekuńcza relacja.	Dorosły podaje dziecku alkohol.